

20. Реформування кримінального законодавства України. Новий Кримінальний Кодекс. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/> (дата звернення: 28.08.2021).

21. Споживачам повернули 6,8 мільйонів гривень за неякісні товари та послуги. URL: <https://dpss.gov.ua/news/spozhivacham-povernuli-68-miljoniv-griven-za-neyakisni-tovari-ta-poslugi> (дата звернення: 02.09.2021).

22. Стрельцов Є. Л. Реформа кримінального законодавства України: осінні роздуми. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 100 с.

23. Текст проєкту нового кримінального Кодексу. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code> (дата звернення: 28.08.2021).

24. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Міжнародний документ від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 29.08.2021).

ПОНЯТТЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Гоцуленко І. О.

*студент факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет*

Гулько А. В.

*студентка факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет*

*Науковий керівник: **Опольська Н. М.***

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права*

*Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна*

Поняття децентралізації як системи місцевого самоврядування, за якої до управління залучаються її представники та ціла низка справ переводиться із центру до рук цих органів вперше було введено в обіг французьким політичним діячем Ж.-Г. Туре 1790 р. [2, с. 111].

Децентралізація публічної влади – це метод управління державою, де за принципом субсидіарності відбувається розподіл повноважень державного управління між суб'єктами публічної влади з дотриманням балансу інтересів.

Традиційно децентралізація розглядається в широкому та вузькому значеннях [3, с. 277]. Пропонується також розглядати децентралізацію державної влади в широкому (відбувається розподіл публічної влади на державну та самоврядну), вузькому (розширення повноважень органів місцевого самоврядування) та традиційному (делегування повноважень органам місцевого самоврядування, що не прирівнюється до розширення власної компетенції) розумінні [4, с. 152].

У статті 132 Конституції України децентралізацію задекларовано як одну із засад, на якій ґрунтується територіальний устрій держави. Її особливістю є поєднання централізації та децентралізації при здійсненні державної влади, що історично є відображенням геополітичного положення держави та централізованої командно-адміністративної системи державного управління.

І. Грицяк зазначає децентралізацію як діяльність незалежного місцевого самоврядування унаслідок передачі їм повноважень держави, процес розширення та зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій за одночасного звуження прав і повноважень відповідного центру [6, с. 55]. У визначенні одночасно поєднується деконцентрація (перерозподіл повноважень державної виконавчої влади на місцях) та децентралізація (передача частини повноважень органам місцевого самоврядування для забезпечення їх незалежності від центру) влади.

У літературі пропонується децентралізацію розглядати і як самостійність у підходах до управління з урахуванням багатоманітності місцевих особливостей при збереженні єдності в основному, в суттєвому [5, с. 112].

До ознак децентралізації публічної влади відносять:

1) чітке визначення у законодавстві переліку спеціальних функцій і повноважень;

2) реалізація повноважень органів місцевого самоврядування самостійно і незалежно від інших органів;

3) відсутність ієрархічних відносин з органами державної влади;

4) нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування здійснюють спеціальні уповноважені органи державної влади;

5) чітке розмежування завдань і функцій публічного характеру, що виконуються різними суб'єктами [1, с. 14].

Перевагами децентралізації називають спрощення системи і процедури прийняття рішення; прозорість і відкритість процедур прийняття рішення та процесу його реалізації; підвищення свідомості та загострення почуття відповідальності за здійснені заходи і прийняті рішення; мінімізація бюрократизму; об'єктивна оцінка результатів прийнятих і реалізованих рішень тощо [7, с. 28–35].

До недоліків належить автономізація цілей; загроза однобічності політики держави у визначених сферах; дезінтеграція діяльності публічної адміністрації щодо надання публічних послуг та прийняття управлінських рішень; ускладнення координації, труднощі узгодження цілей тощо [9, с. 235–236].

До сповільнюючих чинників реформи децентралізації публічної влади в Україні відносять залежність регіонів від рішень центральної влади, низький рівень залучення недержавних організацій та приватних осіб до надання послуг, нерозвиненість механізмів участі громадян у політичному процесі [8, с. 7] тощо.

Динамічність процесу децентралізації позбавляє можливості виробити єдині стандарти, які б однаково успішно працювали у кожній країні. Проте це не виключає загальних рис, які притаманні та прийнятні будь-якій державі. На індивідуальність цього процесу впливає геополітичне положення держави, її устрій, національні традиції, існуюча система державного управління, територіального устрою тощо. Завданням України на сьогодні є пошук власної адаптованої до вітчизняних умов моделі децентралізації публічної влади

Література:

1. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О.М. Бориславська, І.Б. Заверуха, А.М. Школик та інших; Центр політико-правових реформ. К., Москаленко О.М., 2012. 212 с.

2. Блуменау С.Ф. Французская политическая публицистика накануне Великой революции. Ж.-Г. Туре. Вопр. истории: ежемес. журн. 2010. № 1. С. 111–118.

3. Гройсман В. Місьцеве самоврядування: проблеми розвитку. Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. Вип. 3 (26). С. 276–289.

4. Ляпин И.Ф. Конституционные особенности децентрализации государственной власти в Российской Федерации. Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. 2015. Вып. № 1. С. 152–154.

5. Державне управління і менеджмент : навч. посіб. у таблицях і схемах / Г.С. Одінцова, Г.І. Мостовий, О.Ю. Амосов [та ін.]; за заг. ред. проф. Г.С. Одінцової. Х. : ХарPI УАДУ, 2002. 492 с.

6. Грицяк І.А. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація. К. : Вид-во УАДУ, 1997. 487 с.

7. Leoński Z. Nauka administracji. Warszawa : С.Н. BECK, 2004. S. 28–35, 58–92.

8. Успішні практики децентралізованого надання послуг: набуваемо, примножуємо та поширюємо позитивний досвід (Фаза I проекту: 2007–2009). Інформ. вид. Київ : ТОВ РПЦ «Золоті ворота», 2009. 61 с.

9. Robbins S.P., DeCenzo D.A. Podstawy zarządzania. Warszawa : Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2002. S. 235–236.